

Enkeltemner ved FHS Språk- og etterretningsskolen

studieåret 2026/2027

Innhold

1 Generelt.....	2
2 Målgruppe	2
3 Opptakskrav	3
4 Hvordan søke opptak?	3
5 Administrative forhold	3
6 Kontakt.....	3
7 Emnebeskrivelser	3
7.1 MILM1708 Introduksjon til militær vitenskapsteori	4
7.2 MILM1704 Innføring i militære operasjoner	6
7.3 MILM1711 Militær etterretning I	9
7.4 MILM1711 Militær etterretning II.....	11

1 Generelt

Forsvarets høyskole/Språk- og etterretningsskolen (FHS/SESK) tilbyr for første gang plasser på enkeltemner for ansatte i forsvaret.

Deltakerne gjennomfører enkeltemnet sammen med kadetter som tar emnet som del av sitt pågående utdanningsløp. Enkeltemner er ikke nivådannende, og gjennomføring av emnene gir ikke plikttjeneste.

Emnene ligger i det første studieåret i det nye studieprogrammet Bachelor i militær etterretning, som hadde første opptak høsten 2026. Opptak til, eller fullførte, enkeltemner gir ikke automatisk opptak til bachelorgraden ved søknad til programmet ved en senere anledning.

Følgende emner er tilgjengelige høsten 2026

Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Antall plasser
MILM1708	Introduksjon til militær vitenskapsteori	10	10
MILM1704	Innføring i militære operasjoner	5	10

Følgende emner er tilgjengelige våren 2027

Emnekode	Emnenavn	Studiepoeng	Antall plasser
MILM1711	Militær etterretning I	10	10
MILM1712	Militær etterretning II	10	10

Emnebeskrivelsene ligger lenger ned i dokumentet.

2 Målgruppe

Målgruppen er operativt personell som trenger faglig påfyll innen militær etterretning og hvordan utvikle og anvende analyser til å støtte krigføring og besvare militære spørsmål og problemstillinger. Primært er emnene tiltenkt operativt personell som har eller skal ha sin faste jobb innenfor militær etterretning eller støtte militære operasjoner med etterretningsanalyser.

Plassene fordeles etter følgende kvoter:

DIF	Antall plasser
Hær	5
Sjø	2
Luft	2
FS	1

3 Opptakskrav

Formelle krav for opptak til enkeltemnene:

- Ansatt i forsvaret
- Generell studiekompetanse
- Gyldig sikkerhetsklarering til hemmelig/Nato Secret
- Minimum karakter 5 på teoritesten (allment evnenivå)
- Påtegnelse fra linjeleder
- Søker må inneha en etterretningsfunksjon i forsvaret

4 Hvordan søke opptak?

Søkere fyller ut vedlagte skjema og sender til karijohnsen@mil.no på FISBasis BEGRENSET innen **7. september** for emner som gis høsten 2026 og **15. desember** for emner som gis våren 2027.

Dersom det blir flere kvalifiserte søkere enn plasser, vil rangeringen baseres på grenenes behov. Vurderingen vil bli gjort av grenstabene

Søknadsfrist for høst 2026: 7. september

Søknadsfrist for vår 2027: 15. desember

Alle søkere vil bli kontaktet om resultatet, og de som får plass vil få ytterligere informasjon om oppstart på oppgitt e-post.

5 Administrative forhold

- Deltakere må møte fysisk på Linderud under emnets varighet.
- Deltakeren tar med egen FO365/ugradert klient.
- Deltakere som ønsker overnatting, bestiller dette selv (via Basen eller hotell)
- Forpleining bestilles av den enkelte i Remedy.
- Egen avdeling dekker utgifter knyttet til arbeid ut over normal arbeidstid.

6 Kontakt

Spørsmål til enkeltemner ved FHS/SESK rettes til karijohnsen@mil.no på FISBasis BEGRENSET.

7 Emnebeskrivelser

Det tas forbehold om at det kan komme mindre endringer i emnebeskrivelsene for emnene som gis våren 2027.

7.1 MILM1708 Introduksjon til militær vitenskapsteori

Type: Enkeltemne

Studiepoeng: 10

Sted: Oslo/Linderud – FHS Campus Språk- og etterretningsskolen

Varighet: 7 uker (30.9.-13.11. 2026)

Innhold

Emnet er et grunnleggende og integrert element i bachelorprogrammet i militær etterretning. Det gir en innføring i sentrale teorier og analytiske tilnærminger som danner et faglig fundament for hele studiet, og setter studentene i stand til å anvende kritisk tenkning, design tenkning og system av systemer tenkning. Gjennom emnet skal studentene utforske vitenskapsteori og vitenskapelig metode, noe som legger til rette for en systematisk og metodisk tilnærming til analyse og forståelse av komplekse militære fenomener.

Emnet gir videre en innføring i system av systemer tenkning som rammeverk for forståelse av stridsfeltet, sammen med kritisk tenkning som verktøy for å kunne vurdere informasjon objektivt. I tillegg behandles design tenkning med mål om å styrke studentenes evne til innovativ problemløsning i operative sammenhenger og bidra til økt smidighet i planlegging.

Disse grunnleggende teoriene utgjør et faglig rammeverk for videre undervisning i studieprogrammet og legger til rette for at studentene utvikler en reflektert og analytisk forståelse av krigføring og etterretningsvirksoperasjoner. Emnet har som overordnet mål å styrke studentenes kognitive og metodiske kompetanse, slik at de kan etablere og opprettholde beslutningsfortrinn i flerdome operative miljøer i både fredstid og krigstid.

Læringsutbytte

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- har kjennskap til ulike grunnlagsbegreper, argumentasjonsrekker samt vitenskapsteoretiske og adferdsvitenskapelige tilnærminger til grunnleggende vitenskapelige problemstillinger
- har kunnskap om kjennetegn ved kvantitative og kvalitative metoder
- behersker relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer innen kvantitativ og kvalitativ metode, samt akademisk lesing og skriving
- har kunnskap om antatte sammenhenger mellom fenomener, herunder kausalitet og korrelasjon, samt ulike slutningsformer som induksjon, deduksjon og abduksjon
- har kjennskap til essay- og artikkelformatet som vitenskapelige formidlingsformer

- har kunnskap om forskjeller og likheter mellom akademisk skriving og institusjonell skriving, herunder etterretningsfaglige rapporter
- har kunnskap om systemorientert tenkning, kritisk tenkning og design-tenkning, samt deres anvendelse innen etterretningsprosesser og operasjonell planlegging

Ferdigheter

Studenten

- har utviklet evne til å tenke kritisk og systematisk når man vurderer informasjon og beslutningsgrunnlag
- kan bruke designtenkning for å utvikle innovative løsninger på komplekse utfordringer i militære operasjoner
- kan anvende faglig kunnskap om vitenskapsteori og forskningsmetode, og treffe begrunnede valg angående planlegging og gjennomføring av små, anvendte forskningsprosjekter
- kan på kvalifisert grunnlag nyttiggjøre seg av ulike slutningsteorier og selvstendig gjøre rede for forskjellen mellom korrelasjon og kausalitet og hvilke implikasjoner dette valget har
- kan finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff gjennom litteratursøk, og framstille dette gjennom akademisk skriving, slik at det belyser en problemstilling
- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer innen kvantitative og kvalitative forskningsmetoder, samt akademisk lesing og skriving

Generell kompetanse

Studenten

- kan anvende vitenskapelig metode i analyse av militære problemer
- har utviklet evne til å tenke kritisk og systematisk når man vurderer informasjon og beslutningsgrunnlag
- kan diskutere problemstillinger knyttet til metodevalg
- kan planlegge og gjennomføre små, anvendte forskningsprosjekter, alene og som deltaker i en gruppe, og i tråd med forskningsetiske krav og med bevissthet om forskningsetiske dilemmaer

Læringsaktiviteter og undervisningsformer

Arbeidsformene består av individuelle forberedelser, forelesninger, styrte diskusjoner og seminar.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen. Arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent:

1. Emnet har 100% obligatorisk oppmøte. Eventuelt gyldig fravær må dokumenteres. Udokumentert fravær kan medføre at studenten ikke får fullføre eller bli vurdert i emnet.

2. En individuell skriftlig arbeidsoppgave med omfang på 1000 ord (+/-10 %).

Dersom studenten får vurderingen «ikke godkjent», kan arbeidskravet gjennomføres på nytt én gang.

Eksamensordning

Muntlig eksamen på 0,5 timer varighet.

Vurderingsuttrykk

Emnet bruker karakterskala fra A til F, der A er beste karakter og F er stryk.

Hjelpemidler på eksamen

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det forutsettes at arbeidet er et selvstendig arbeid.

Kontakt

Faglige spørsmål sendes til emneansvarlig Tore Pedersen, på ugradert, torepederse@mil.no.

Administrative spørsmål sendes til karijohnsen@mil.no på FISBasis BEGRENSET, eller på ugradert.

7.2 MILM1704 Innføring i militære operasjoner

Type: Enkeltemne

Studiepoeng: 5

Sted: Oslo/Linderud – FHS Campus Språk- og etterretningsskolen

Varighet: 4 uker (16.11.–11.12. 2026)

Innhold

Dette er et grunnleggende emne utviklet for å gi studentene en innføring i de sentrale aspektene ved militær beslutningstaking og operativ planlegging. Emnet gir en første innføring i krigens kompleksitet og utforsker dynamikken i konflikt samt system-av-systemer-teorien som ligger til grunn for moderne militære strategier. Studentene vil få grunnleggende innsikt i kommando- og kontrollstrukturer (C2) slik de relaterer seg til stridsmiljøer og operative sammenhenger.

Undervisningen starter med korte teoretiske økter som introduserer sentrale konsepter og rammeverk. Deretter vil deltakerne få en grundig gjennomgang av den militære

beslutningsprosessen (MDMP) og utarbeidelsen av grunnleggende Concept of Operations (CONOPS). Gjennom praktiske øvelser vil studentene anvende disse prinsippene og gradvis gå fra veiledet læring til selvstendig arbeid.

Ved slutten av emnet vil studentene ha utviklet en solid forståelse for grunnleggende militær operativ planlegging og være godt forberedt på videre studier innen militær etterretning og operativ strategi.

Læringsutbytte

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om grunnleggende konsepter innen dynamikken i krigføring og systemtenkning
- har kunnskap om grunnleggende prinsipper for militær kommando og kontroll (C2) i krig
- har grunnleggende kunnskap om den militære beslutningsprosessen (MDMP) og utvikling av operasjonskonsepter (CONOPS)
- kjenner til innholdet i Forsvarets doktrine for landoperasjoner
- har kjennskap til russisk doktrine og materiell

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende den militære beslutningsprosessen i praktiske øvelser og simuleringer
- utarbeide enkle operasjonsplaner (CONOPS)
- analysere og vurdere ulike scenarier i et militært operasjonsmiljø.
- kan i samarbeid med andre gjennomføre en plan- og beslutningsprosess på lavere nivå
- kan i samarbeid med andre bygge et CONOPs på lavere nivå
- kan selvstendig skrive en 5-punktsordre på lavere nivå
- kan analysere og drøfte taktiske problemstillinger i landdomenet

Generell kompetanse

Studenten

- kan samarbeid og kommunisere i tverrfaglige operative teams
- har utviklet evne til kritisk tenkning rundt komplekse militære problemstillinger
- har evne til å reflektere over operasjonsplanleggingsmetodikk fra et vitenskapsteoretisk perspektiv
- har evne til å reflektere over sentralt innhold i Forsvarets doktrine for landoperasjoner
- har evne til å bruke systemtenkning i operasjonsplanlegging

Læringsaktiviteter og undervisningsformer

Arbeidsformene vil bestå av individuelle og gruppeforberedelser, forelesninger, studentpresentasjoner, gruppediskusjoner og seminar.

Det forventes at studentene gjør individuelle forberedelser til undervisningsaktiviteten.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen. Arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent:

1. Emnet har 100% obligatorisk oppmøte. Eventuelt gyldig fravær må dokumenteres. Udokumentert fravær kan medføre at studenten ikke får fullføre eller bli vurdert i emnet.

Dersom studenten får vurderingen «ikke godkjent», kan arbeidskravet gjennomføres på nytt én gang.

Eksamensordning

Individuell skriftlig skoleeksamen med en varighet på 6 timer

I den skriftlige eksamen skal studentene anvende teoretiske perspektiver på en gitt casestudie.

Vurderingsuttrykk

Bestått/Ikke bestått

Hjelpemidler på eksamen

Kart (deles ut til eksamen), referansebok (*Wade, N. M. (2025). BSS7-1: The Battle Staff SMARTbook, 7th Ed. (7th ed.). The Lightning Press*), egne notater på ark (maks fem A4-sider).

Det forutsettes at arbeidet er et selvstendig arbeid.

Kontakt

Faglige spørsmål sendes til emneansvarlig William L. Mitchell, på ugradert, wmitchell@mil.no.

Administrative spørsmål sendes til karijohnsen@mil.no på FISBasis BEGRENSET, eller på ugradert.

7.3 MILM1711 Militær etterretning I

Type: Enkeltemne

Studiepoeng: 10

Sted: Oslo/Linderud – FHS Campus Språk- og etterretningsskolen

Varighet: 7,5 uker (18.1.–5.2. og 22.2.–31.3. 2027)

Innhold

Del I av etterretningssyklusen gir studentene en grunnleggende innføring i etterretningssyklusen som helhet, med vekt på dens generelle funksjon som støtte for beslutningstaking. Emnet går deretter i dybden på de to første fasene av syklusen, retning og innsamling, og belyser hvordan innhentingsressurser planlegges, prioriteres og forvaltes. Videre gis en grundig gjennomgang av ulike innsamlingsplattformer og kilder, inkludert deres respektive fordeler og ulemper.

Emnet skal gi studentene generell kunnskap om de ulike innhentingsdisiplinene og deres egenart, herunder styrker, svakheter, muligheter og begrensninger knyttet til hver enkelt disiplin. Videre gir emnet en innføring i etterretningsledelse og -styring (Intelligence Requirements Management and Collection Management – IRM&CM), samt en introduksjon til en-disiplin analyse.

Utfordringer knyttet til bi- og multilateralt samarbeid behandles gjennom problemstillinger relatert til informasjonsdeling og videre bruk av informasjon, herunder gradering, tilgangskontroll og sanitisering av informasjon.

Læringsutbytte

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- Har kunnskap om hvordan etterretningsbehov utarbeides, og hvordan disse omsettes til innhentingsoppdrag gjennom en innhentingsplan.
- har kunnskap om ulike innhentingsdisipliner, herunder deres styrker, svakheter, muligheter og begrensninger.
- har kunnskap om innhentingsledelse, herunder Intelligence Requirement Management (IRM)- prosessen og Collection Management (CM)-prosessen, og utfordringer som er knyttet til dette.
- har kunnskap om etterretningssamarbeid og utfordringer som er knyttet til dette

Ferdigheter

Studenten

- kan utarbeide etterretningsbehov og omsette dem til innhentingsoppdrag i en innhentingsplan.

- kan ta stilling til hvilke innhentingsdisipliner som er egnet til å svare på forskjellige problemstillinger og hvordan de kan utfylle hverandre.
- kan identifisere sikkerhetsutfordringer og juridiske utfordringer knyttet til informasjonsinnhenting innenfor de ulike disiplinene og i ulike operasjonsmiljøer
- kan identifisere mulige konsekvenser av en ensartet disiplinbruk for å besvare etterretningsbehovene

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i ulike innhentingmetoder innenfor de ulike disiplinene
- har innsikt i relevante problemstillinger knyttet til etterretningssamarbeid
- har evne til å reflektere over utfordringer som knyttes til innhentingmetoder, innhentingsledelse og etterretningssamarbeid

Læringsaktiviteter og undervisningsformer

Arbeidsformene består av individuelle forberedelser, skriftlige innleveringer, forelesninger, studentpresentasjoner, gruppediskusjoner og en praksisarena. Praksisarenaen har til hensikt å øke studentens evne til å forstå de ulike disiplinenes bruksområder og øke forutsetningen for å kunne drøfte ulike innhentingmetoder sett i forhold til teorien.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen. Arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent:

1. Emnet har 100% obligatorisk oppmøte. Eventuelt gyldig fravær må dokumenteres. Udokumentert fravær kan medføre at studenten ikke får fullføre eller bli vurdert i emnet.
2. En individuell skriftlig arbeidsoppgave med omfang på 1500 ord (+/-10 %).

Dersom studenten får vurderingen «ikke godkjent», kan arbeidskravet gjennomføres på nytt én gang.

Eksamensordning

En hjemmeeksamen med en varighet på 3 dager og en muntlig eksamen med en varighet på 0,5 timer.

Kommentar til vurdering:

Individuelt skriftlig essay på 2500 ord +/- 10 % som skrives hjemme, hvor studenten blir bedt om å plassere sin praksis inn i en akademisk setting. Studenten får mulighet til å forsvare sin oppgave med en 0,5 t muntlig eksamen hvor studenten har mulighet til å justere sin karakter.

Vurderingsuttrykk

Emnet bruker karakterskala fra A til F, der A er beste karakter og F er stryk.

Hjelpemidler på eksamen

Det forutsettes at arbeidet er et selvstendig arbeid.

Kontakt

Faglige spørsmål sendes til emneansvarlig Håkon T. Njøs, hijos@mil.no.

Administrative spørsmål sendes til karijohnsen@mil.no på FISBasis BEGRENSET, eller på ugradert.

7.4 MILM1711 Militær etterretning II

Type: Enkeltemne

Studiepoeng: 10

Sted: Oslo/Linderud – FHS Campus Språk- og etterretningsskolen

Varighet: 7 uker (3.5. – 18.6. 2027)

Innhold

Dette emnet legger til rette for at studenten kan tilegne seg kunnskap, ferdigheter og kompetanse om utvalgte problemstillinger innenfor flerdisiplinanalyse, herunder kollasjon, validering, produksjon og formidling av etterretninger. Emnet gir en helhetlig innføring i metodisk tilnærming til å håndtere ulike etterretningsproblemer med det formål å produsere etterretningsstøtte til militære beslutningstakere, herunder prediktive etterretningsvurderinger. Emnet skal også gi studentene kunnskap om forholdet mellom etterretningsanalytiker og beslutningstaker, samt hvordan etterretningsanalytikeren kan håndtere og formidle usikkerhet.

Læringsaktiviteter og undervisningsformer

Arbeidsformene består av individuelle forberedelser, skriftlige innleveringer, forelesninger, studentpresentasjoner, gruppediskusjoner, gruppearbeid og seminar.

Læringsutbytte

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Studenten

- har bred kunnskap om bearbeidingsprosessen, herunder sammenstilling av data, validering, analyse og vurdering
- har bred kunnskap om hvilke analyseteknikker som er egnet til å håndtere ulike typer etterretningsproblemer
- har kunnskap om hvordan en metodisk tilnærming kan øke etterretningsprodukters integritet og sporbarhet samt stimulere til kritisk tenkning
- har kunnskap om forholdet mellom etterretningsanalytiker og beslutningstaker
- har kunnskap om hvordan etterretningsanalytikerens kan håndtere og formidle usikkerhet
- har kjennskap til russisk militær doktrine, organisasjon og kapabiliteter i landdomenet

Ferdigheter

Studenten

- kan utføre oppdragsanalyse for bearbeiding og produksjon av etterretningsprodukter til militære beslutningstakere
- kan produsere ulike etterretningsprodukter til støtte for militære beslutningstakere, herunder IPOE, CUB, INTREP, INTSUM og I&W
- kan gjennom en strukturert bearbeidingsprosess benytte seg av hypotesetesting og indikatorer til å produsere prediktive etterretningsvurderinger rettet mot både aktører og helhetlige situasjoner
- kan benytte ulike teknikker til å evaluere og kvalitetssikre egne analyseprosesser og etterretningsprodukter
- kan håndtere og uttrykke usikkerhet i etterretningsprodukter samt skille mellom sannsynlighet og konfidens
- kan formidle etterretninger både skriftlig og muntlig til militære beslutningstakere

Generell kompetanse

Studenten

- kan i rollen som flerdisiplinanalytiker produsere og formidle etterretningsprodukter til militære beslutningstakere
- kan i rollen som flerdisiplinanalytiker evaluere og kvalitetssikre egne analyseprosesser og etterretningsprodukter
- kan reflektere kritisk over etterretningsanalytikerens rolle og forpliktelser generelt og i bearbeidings- og formidlingsprosessen spesielt

Læringsaktiviteter og undervisningsformer

Arbeidsformene består av individuelle forberedelser, skriftlige innleveringer, forelesninger, studentpresentasjoner, gruppediskusjoner, gruppearbeid og seminar.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen. Arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent:

1. Emnet har 100% obligatorisk oppmøte. Eventuelt gyldig fravær må dokumenteres. Udokumentert fravær kan medføre at studenten ikke får fullføre eller bli vurdert i emnet.
2. Skriftlig gruppeoppgave i form av et etterretningsprodukt som også legges frem som en muntlig presentasjon i henhold til nærmere føringer gitt av emneansvarlig.

Dersom studenten får vurderingen «ikke godkjent», kan arbeidskravet gjennomføres på nytt én gang.

Eksamensordning

Individuell skriftlig skoleeksamen med en varighet på 6 timer.

Kommentar til vurdering:

Eksamensoppgaven vil bestå av en praksisnær del og en akademisk del som hver vekter 50% av den samlede karakteren.

Vurderingsuttrykk

Emnet bruker karakterskala fra A til F, der A er beste karakter og F er stryk.

Hjelpemidler på eksamen

Pensum og maks 10 sider egne notater (A4 ark med notater på én side).

Det forutsettes at arbeidet er et selvstendig arbeid.

Kontakt

Faglige spørsmål sendes til emneansvarlig Jonathan Grønning, jogronning@mil.no.

Administrative spørsmål sendes til karijohnsen@mil.no på FISBasis BEGRENSET, eller på ugradert.